

ZARZĄDZENIE

Dnia 9 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w przedmiocie wniosku oskarżonego **P. J.** o wznowienie z urzędu postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 31 października 2024 r., sygn. akt II KZ 33/24, którym utrzymano w mocy zarządzenie Zastępcy Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 1 lutego 2024 r., sygn. akt II Ka 469/22 w przedmiocie odmowy przyjęcia skargi oskarżonego od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 18 listopada 2022 r., sygn. akt II Ka 469/22 uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Siedlcach z dnia 6 kwietnia 2022 r., sygn. akt II K 30/21 i przekazującego sprawę temu sądowi do rozpoznania, na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. zarządził:

- 1. stwierdzić niedopuszczalność wznowienia postępowania z urzędu;**
- 2. odpis zarządzenia wraz z pouczeniem o jego niezaskarżalności doręczyć oskarżonemu P. J.**

UZASADNIENIE

W dniu 19 listopada 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo oskarżonego P. J. sygnalizujące konieczność wznowienia z urzędu postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 31 października 2024 r., sygn. akt II KZ 33/24, którym utrzymano w mocy zarządzenie Zastępcy Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 1 lutego 2024 r., sygn. akt II Ka 469/22 w przedmiocie odmowy przyjęcia skargi

oskarżonego od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 18 listopada 2022 r., sygn. akt II Ka 469/22 uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Siedlcach z dnia 6 kwietnia 2022 r., sygn. akt II K 30/21 i przekazującego sprawę temu sądowi do rozpoznania na podstawie art. 9 § 2 k.p.k. Jako podstawę prawną sygnalizacji oskarżony wskazał przepis art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. podnosząc, że ww. postanowienie wydał sędzia Sądu Najwyższego Stanisław Stankiewicz, którego Sąd Najwyższy postanowieniami: z dnia 6 listopada 2024 r. (sygn. akt I KK 147/24) oraz z dnia 26 września 2024 r. (sygn. akt III KK 27/24) wyłączył od udziału w sprawach kasacyjnych, z uwagi na wadliwą procedurę powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego. Z treści tych orzeczeń wynika, że sędzia SN Stanisław Stankiewicz został powołany na stanowisko sędziego Izby Karnej Sądu Najwyższego na podstawie postanowienia Prezydenta RP z 14 czerwca 2024 r. w wyniku rekomendacji wydanej przez Krajową Radę Sądownictwa w dniu 6 maja 2023 r. w składzie określonym ustawą z 8 grudnia 2017 r., tj. w procedurze omówionej w uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 i w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22. Zdaniem autora jednego z ww. orzeczeń, „rozstrzyganie w sprawie przez osobę powołaną do Sądu Najwyższego na stanowisko sędziego w wadliwej procedurze, wiąże się z istotnym i bardzo prawdopodobnym naruszeniem prawa strony do rozpoznania sprawy przez bezstronny i niezależny sąd ustanowiony ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC, ale także standardu konstytucyjnego (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP)”. Oskarżony powołując się na stanowiska wyrażone w ww. orzeczeniach uznał, że znajdują one zastosowanie w przedmiotowej sprawie „zwłaszcza iż dotyczą personalnie sędziego SN Stanisława Stankiewicza” (k. 2-7).

Pismo to zostało zarejestrowane w repertorium „KO” pod sygn. II KO 168/24 jako wniosek sygnalizacyjny wznowienie z urzędu postępowania zakończonych prawomocnym postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 31 października 2024 r., sygn. akt II KZ 33/24 (k. 2 i 9).

W tym miejscu wskazać należy, że zgodnie z art. 542 § 3 k.p.k. uchybienia ujęte w art. 439 § 1 k.p.k. stanowią przyczyny wznowienia postępowania karnego z urzędu, przy czym wznowienie postępowania jedynie z powodów określonych w art.

439 § 1 pkt 9 - 11 k.p.k. może nastąpić tylko na korzyść skazanego. W przedmiotowej sprawie stwierdzić należy brak podstaw do podjęcia działań z urzędu przez Sąd Najwyższy w przedmiocie wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 31 października 2024 r., sygn. akt II KZ 33/24, którym utrzymano w mocy zarządzenie Zastępcy Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 1 lutego 2024 r., sygn. akt II Ka 469/22 w przedmiocie odmowy przyjęcia skargi oskarżonego od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 18 listopada 2022 r., sygn. akt II Ka 469/22 uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Siedlcach z dnia 6 kwietnia 2022 r., sygn. akt II K 30/21 i przekazującego sprawę temu sądowi do rozpoznania. Instytucja wznowienia postępowania dotyczy bowiem postępowania sądowego rozstrzygającego w zakresie odpowiedzialności karnej oskarżonego, a więc postępowania, które dotyczy głównego, zasadniczego przedmiotu procesu karnego. Tymczasem postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 października 2024 r., sygn. akt II KZ 33/24, nie jest prawomocnym orzeczeniem kończącym postępowanie sądowe w zakresie odnoszącym się do odpowiedzialności karnej oskarżonego. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa i nauki procesu karnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2010 r., V KO 47/10, OSNKW 2010, z. 8, poz. 73; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2011 r., III KO 99/10, LEX nr 736767; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2016 r. LEX nr 206779 oraz D. Świecki (w:) D. Świecki (red.), Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany, art. 540, LEX/el. 2018; J. Grajewski (w:) L. Paprzycki (red.), Komentarz aktualizowany do art. 425-673 Kodeksu postępowania karnego, art. 540, LEX/el. 2015;) wznowienie postępowania jest dopuszczalne w tych sprawach, które zostały zakończone prawomocnym orzeczeniem rozstrzygającym o przedmiocie procesu (czyli o odpowiedzialności karnej oskarżonego, odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa za niesłuszne skazanie, ukaranie, tymczasowe aresztowanie i zatrzymanie oraz odszkodowanie i zadośćuczynienie na podstawie ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego) albo o dopuszczalności orzekania w tej kwestii (zob. zarządzenie Sądu

Najwyższego z dnia 5 listopada 2019 r., III KO 112/19, LEX nr 3552316). Nie jest zatem możliwe wznowienie, zarówno na wniosek strony, jak i z urzędu, samego postępowania, które zostało zakończone prawomocnym postanowieniem sądu o utrzymaniu w mocy zarządzenia o odmowie przyjęcia skargi na wyrok sądu odwoławczego, to jest zakończone formalną decyzją negatywną (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2016 r., III KO 65/16, LEX nr 2135371), a zatem w sytuacji analogicznej jak w sprawie niniejszej. Jak wynika z akt sprawy o sygn. akt II KZ 33/24, Sąd Najwyższy wydał prawomocne postanowienie o utrzymaniu w mocy zarządzenia o odmowie przyjęcia osobistej skargi oskarżonego wobec wniesienia jej po terminie, a tym samym jako bezskutecznej, na podstawie art. 539f k.p.k. w zw. z art. 530 § 3 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k.

W uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2005 r., I KZP 5/05, zam. OSNKW 2005, z. 6, poz. 48, wyrażono pogląd, że w postępowaniu o wznowienie postępowania, istnieje zawsze możliwość wykorzystania inicjatywy stron w celu usunięcia rzeczywistych uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. Pełne zastosowanie znajduje tu instytucja przewidziana w art. 9 § 2 k.p.k., umożliwiająca stronie wystąpienie z wnioskiem (sygnalizacją) o dokonanie czynności z urzędu. Ta inicjatywa, w razie potwierdzenia zaistnienia wskazanego uchybienia, może prowadzić do wszczęcia z urzędu postępowania wznowieniowego, zaś w braku zaistnienia uchybienia skutkującego obowiązkiem wszczęcia z urzędu postępowania wznowieniowego, nie wymaga wydania orzeczenia stwierdzającego, że wskazywana w sygnalizacji usterka nie występuje. Wolno poprzestać wówczas nawet na samym poinformowaniu stron o braku podstaw do wszczęcia postępowania wznowieniowego z urzędu. Dopuszczalne jest jednak — także — wydanie decyzji o braku prawnych podstaw do wszczęcia postępowania wznowieniowego z urzędu w formie niezaskarżalnego zarządzenia, co uznano za stosowne w niniejszym przypadku.

[J.J.]

[a.ł.]

